

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΓΡΑΦΗ _ ΜΝΗΜΗ, ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ, ΔΙΑΦΟΡΑ

Διάλεξη Σάσας Λαδά

Την αρχιτεκτονική διαδρομή αρκετών ετών, με «σταθμούς» σε δημόσια κτήρια, οικοδομήματα «μνήμης» και υβρίδια, μουσεία και χώρους πολιτισμού, διέτρεξε η διάλεξη της αρχιτέκτονα και καθηγήτριας Αρχιτεκτονικού Σχεδιασμού στο Τμήμα Αρχιτεκτόνων του ΑΠΘ Σάσας Λαδά, που πραγματοποιήθηκε στις 12 Νοεμβρίου, ολοκληρώνοντας για το 2009 τον κύκλο παρουσιάσεων σημαντικών αρχιτεκτόνων της Κεντρικής Μακεδονίας με τίτλο «Αρχιτέκτονες στη Θεσσαλονίκη», που διοργανώνει το ΤΕΕ/ΤΚΜ, κατόπιν εισήγησης της Μόνιμης Επιτροπής Αρχιτεκτονικών Θεμάτων. Την ομιλήτρια καλωσόρισε και προλόγισε ο πρόεδρος της ΜΕ Αρχιτεκτονικών Θεμάτων, **Θανάσης Παππάς**.

Δικαστικό Μέγαρο Κατερίνης, α΄ Βραβείο, 1989

Κατοικία στην οδό Κρίσπου, Άνω Πόλη, Θεσσαλονίκη, 2002-2004

Με τη μορφή «περιήγησης» η διάλεξη φωτογράφησε τη διαδρομή της αρχιτέκτονα, η οποία έχει διαμορφωθεί από την συνεχή και αλληλοεπηρεαζόμενη συμμετοχή της, τόσο στην διδασκαλία όσο και στην άσκηση του αρχιτεκτονικού έργου.

Τόσο η θεωρητική όσο και η συνθετική της δουλειά δίνει ιδιαίτερη έμφαση στην αρχιτεκτονική του δημόσιου κτιρίου και χώρου, και στο ρεπερτόριο της δουλειάς της συγκαταλέγονται κτίρια νοσοκομείων, δικαστικών μεγάρων, μουσείων, δημαρχείων κτλ. Η διάλεξη στάθηκε επιλεκτικά και σχολίασε εκείνο το θεωρητικό και συνθετικό έργο που συμπυκνώνει μετα-τοπίσεις στον τρόπο που αντιλαμβάνεται και εννοιολογεί την αρχιτεκτονική θεωρία και πρακτική, αναδεικνύοντας οπτικές και μεταφράσεις της αρχιτεκτονικής που αντλούν από τις κοινωνικά συγκροτημένες πολλαπλές νοηματοδοτήσεις του αστικού χώρου.

Η Σάσα Λαδά είναι καθηγήτρια του Τμήματος Αρχιτεκτόνων του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Αρχιτέκτων του ΑΠΘ (1969), με μεταπτυχιακές σπουδές σε θέματα Αρχιτεκτονικού προγραμματισμού και σχεδιασμού κτιρίων και υπηρεσιών υγείας, Postgraduate Diploma CNAAMARU, Polytechnic of North London (1973).

Η διαδρομή της στην Αρχιτεκτονική έχει διαμορφωθεί από τη συνεχή και αλληλοεπηρεαζόμενη συμμετοχή της, τόσο στην διδασκαλία όσο και στην άσκηση του αρχιτεκτονικού έργου. Έχει διδάξει σε Αρχιτεκτονικές Σχολές και Πανεπιστήμια της Ευρώπης και των ΗΠΑ, συμμετείχε σε διεθνή συνέδρια και ενώσεις, έχει δημοσιεύσει άρθρα και ερευνητικό έργο σε βιβλία και περιοδικά.

Έχει εκτεταμένο, βραβευμένο και δημοσιοποιημένο αρχιτεκτονικό έργο, διακρίσεις σε αρχιτεκτονικούς διαγωνισμούς και συμμετοχή σε εκθέσεις αρχιτεκτονικής στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. Η θεωρητική και συνθετική της δουλειά έχει ιδιαίτερη έμφαση στην αρχιτεκτονική του δημόσιου κτιρίου και χώρου και στο ρεπερτόριο της δουλειάς της συγκαταλέγονται κτίρια νοσοκομείων, δικαστικών μεγάρων, μουσείων, δημαρχείων κτλ. Τα έργα που παρουσίασε στη διάλεξή της είναι τα εξής:

■ Δημόσια κτίρια – η αρχιτεκτονική του δημόσιου χώρου. Το παράδειγμα των κτιρίων υγείας

Έγινε παρουσίαση των τριών νοσηλευτικών κτιρίων που εικονογραφούν διαφορετικές εννοιολογικές και συνθετικές αφετηρίες.

- 1 Πανεπιστημιακό Νοσοκομείο Λάρισας, 600 κλινών, 1985,
- 2 Περιφερειακό γενικό πανεπιστημιακό νοσοκομείο 600 κλινών στη Δυτική Θεσσαλονίκη, Νοσοκομείο Παπαγεωργίου, 1991 και
- 3 Ανασχεδιασμός της κλινικής «Κυανούς Σταυρός», Θεσσαλονίκη, 2000-2003

Σχεδιασμένα στο χρονικό διάστημα από το 1985 μέχρι το 2003 εκπροσωπούν:

- το πρώτο τον σχεδιασμό ενός κτιριακού τύπου στον οποίο εφαρμόζονται οι έννοιες του λειτουργικού προγραμματισμού, της τυποποίησης και της δημιουργίας ενός υψηλά προβλέψιμου κτιριακού περιβάλλοντος,

- το δεύτερο υιοθετεί την σχεδιαστική ηθική της αρχιτεκτονικής της πόλης με στόχο την ανάδειξη του δημόσιου χαρακτήρα του κτιρίου, σε συνδυ-

Δικαστικό Μέγαρο Κατερίνης, α΄ Βραβείο, 1989

ασμό με τα στρατηγήματα της αποδόμησης που εγκαθίστανται ένα παιχνίδι μετατοπιζόμενων χαρτών και αλληλοτενόμενων όγκων.

- το τρίτο παράδειγμα αναδεικνύει την έννοια της σχεδιαστικής ταυτότητας ως συγκροτητικού μηχανισμού των προτάσεων ανασχεδιασμού και νέας ιατρικής ταυτότητας.

■ Η αναζήτηση της δημόσιας ταυτότητας

Δικαστικό Μέγαρο Κατερίνης, Αρχιτεκτονικός Διαγωνισμός, 1ο βραβείο 1989

Κτίριο της Αρχής Τηλεπικοινωνιών στη Λάρνακα, Κύπρος, Διεθνής Αρχιτεκτονικός Διαγωνισμός, 3ο βραβείο, 2002

Οι σχεδιαστικές στρατηγικές που χαρακτηρίζουν την αναζήτηση της δημόσιας ταυτότητας για ένα μεγάλο χρονικό διάστημα, μπορούν να συμπυκνωθούν σε δυο προτάσεις αρχιτεκτονικών διαγωνισμών.

Στη πρώτη, η έμφαση αφορά στον μετασχηματισμό δοκιμών αστικών τυπολογιών στην σύνθεση του κτιρίου – δρόμος, στοά, πλατεία – οι οποίες αναδεικνύουν το δημόσιο χαρακτήρα του κτιρίου, συγκροτώντας το σε ευανάγνωστη εικόνα της πόλης.

Στη δεύτερη, πιο πρόσφατη προσέγγιση, η διερεύνηση αφορά στην αντιπαράθεση αντιθετικών εννοιών για την παραγωγή νέων εντατικών αστικών εμπειριών. Η γεωμετρική αυστηρότητα, οι ιεραρχίες των διαιρέσεων και το μεγάλο μέγεθος, συνυπάρχουν με τα στοιχεία της διαφάνειας, της διαβαθμιζόμενης κλίμακας και της δημιουργίας χωρικών εντάσεων, το συμπαγές μαζί με το εύθραυστο, το διαφανές με το διαφώτιστο, το περισιδωτό με το εκτεθειμένο.

■ Κτίρια μνήμης / κτίρια υβρίδια

- Αποκατάσταση –επανάχρηση διατηρητέου κτιρίου ΕΣΗΕΜΘ, 1991-93

- Αποκατάσταση –επανάχρηση διατηρητέου κτιρίου Δικηγορικού Συλλόγου Θεσσαλονίκης 1992-94

- Αποκατάσταση –αξιοποίηση διατηρητέου κτιρίου – Ικτινίου 22, Θεσσαλονίκη, 1996- 98

- Ανασχεδιασμός διατηρητέας κατοικίας, Κρούσου, Άνω Πόλη, Θεσσαλονίκη 2002 –04

Η σχεδιαστική πρόκληση του ανασχεδιασμού κτιρίων του παρελθόντος που έχουν επιλεγεί να διασώσουν την ιδιαίτερη αρχιτεκτονική τους ταυτότητα, μας οδήγησε σε προτάσεις που σχολιάζουν μέσα από μια σύγχρονη αρχιτεκτονική γραφή, τα βασικά κτίριο-μορφολογικά τους χαρακτηριστικά. Το εύρος των χειρισμών καθοδηγείται από την εγκατεστημένη αρχιτεκτονική πρόταση, η οποία, χωρίς να χάσει την ταυτότητα της, μπορεί να παραλάβει μια διαβάθμιση σύγχρονων αρχιτεκτονικών σχολιασμών που έλκουν όμως την καταγωγή τους από το παρελθόν, όπως αρχιτεκτονικές προεξοχές, περισιδωτοί εξώστες κτλ.

■ Μουσεία και χώροι πολιτισμού

Νέο Μουσείο Ακρόπολης, 2001

Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης στο ΦΙΕ, 2003

Μέγαρο Μουσικής Θεσσαλονίκης –Κτίριο Β 2004

Η παρουσίαση ολοκληρώθηκε με την αναφορά στην συμμετοχή της ομιλήτριας στην Ομάδα Μελέτης Διεθνών Αρχιτεκτονικών Διαγωνισμών και την εμπειρία της από την συνεργασία με τον Ιάπωνα αρχιτέκτονα Arata Isozaki. ■